

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060310

DOM
2023-10-27
Stockholm

Mål nr
P 5969-23

Sid 1 (3)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-04-11 i mål nr P 2611-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

E.L.

Motparter

1. E.D.

2. Stadsbyggnadsnämnden i Göteborgs Stad
Box 2554
403 17 Göteborg

SAKEN

Tillsyn beträffande mur vid fastigheterna X och Y i Göteborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avvisar E.Ds överklagande till mark- och miljödomstolen av länsstyrelsens beslut.

Dok.Id 1992708

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Byggnadsnämnden (numera Stadsbyggnadsnämnden) i Göteborgs Stad beslutade den 2 juni 2021 att inte vidta någon åtgärd med anledning av klagomål från E.L. (ägare av fastigheten Y) angående att en mur på fastigheten X inte hölls i vårdat skick.

E.L. överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Västra Götalands län, som upphävde nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Skälet för beslutet var att det inte i tillräcklig mån utretts vem som uppfört den aktuella muren.

E.D. (ägare av fastigheten X) överklagade beslutet till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen beslutade att ändra länsstyrelsens beslut och fastställde nämndens beslut att inte ingripa i enlighet med 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900).

YRKANDEN M. M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E.L. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa länsstyrelsens beslut.

E.D. och **Stadsbyggnadsnämnden i Göteborgs Stad** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

De enskilda parterna har anfört i huvudsak detsamma som i de lägre instanserna och nämnden har stått fast vid sitt beslut.

Mark- och miljööverdomstolen har även gett E.D. och nämnden tillfälle att yttra sig över frågan om länsstyrelsens beslut om återförvisning utgjort ett överklagbart beslut. Ingen av dem har yttrat sig i den frågan.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) framgår att talan mot beslut, varigenom mål återförvisas till lägre instans, endast får föras om beslutet innefattar avgörande av fråga som inverkar på målets utgång. Denna princip är enligt allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser tillämplig även på återförvisningsbeslut som fattas av förvaltningsmyndighet, i detta fall länsstyrelsens beslut (se t.ex. rättsfallet MÖD 2000:8).

Länsstyrelsen har i sitt beslut uttalat att det finns behov av ytterligare utredning i frågan om vem som satt upp den i målet aktuella muren men inte gjort några uttalanden i frågan om vem som ansvarar för skötseln av muren, dvs. den fråga ärendet rör. Länsstyrelsens avgörande innefattar således inte något ställningstagande som inverkar på ärendets utgång och det är därför inte överklagbart. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och E.Ds överklagande till mark- och miljödomstolen av länsstyrelsens beslut avvisas. Det innebär att länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet till nämnden står fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt, Rikard Backelin, referent, och Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit Helene Montán.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-04-11
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 2611-22

PARTER

Klagande E.D.

Motparter

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun
Box 2554
403 17 Göteborg

2. E.L.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 9 juni 2022 i ärende nr 403-33932-2021, se bilaga 1

SAKEN

Tillsyn beträffande mur vid fastigheten X och Y i Göteborgs kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut fastställer mark- och miljödomstolen

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommuns beslut den 2 juni 2021, dnr BN 2021-

004123, att inte ingripa enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900).

BAKGRUND

Efter tillsynsanmälan av E.L. (ägare av Y) beslutade Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun (nämnden) den 2 juni 2021 att inte ingripa enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900), PBL, beträffande en mur vid fastigheterna X och Y.

Beslutet överklagades av E.L. till länsstyrelsen som i beslut den 9 juni 2022 upphävde nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden för fortsatt utredning.

YRKANDEN M.M.

E.D. (ägare av X) har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att det ska upphävas så att nämndens beslut att inte ingripa står fast.

Hon har gett in viss utredning, vidhållit vad hon anfört i underinstanserna samt i överklagandet anfört bl.a. följande.

Det gjordes en fullgod inspektion där handläggaren hade tillgång till hela den så kallade muren och de båda tomterna (stamfastigheten, vägen Y, och hennes fastighet, vägen X). I sin bedömning anger länsstyrelsen att det inte ter sig helt osannolikt att muren flyttat på sig. Vad grundar länsstyrelsen denna bedömning på? Det finns inget som talar för att marken har rört på sig. Den uteplats med alla dess markplattor som finns på stamfastigheten och som är belägen dikt an den så kallade muren är intakt. Gränsanvisning gjordes den 4 maj 2020 och gränspinnar som sattes ut då finns fortfarande kvar. I länsstyrelsens bedömning anges att det inte skett någon utredning om när den så kallade muren, stenblocken, anlades. I inlagan från oktober 2021 har hon informerat om att dessa stenblock sattes upp för många decennier sedan. Detta tycks ha gått länsstyrelsen förbi. Länsstyrelsen har inte heller kontaktat kommunens handläggare och utrett detta. Det är stamfastigheten som anlagt stenblocken och stamfastigheten ska då också ansvara

för dem. Stenblocken var enligt ingivet foto redan uppställda på 1950-talet. I överklagandet till länsstyrelsen anger E.L. att stenblock har rasat. Det som hänt är att man på stamfastigheten, utan att vidtala henne, har vräkt ner ett antal stenblock gränsande till hennes fastighet och att detta i sin tur har medfört sättningar i andra stenblock.

E.L. har gett in viss utredning och motsatt sig att länsstyrelsens beslut ändras.

Hon har anfört bl.a. följande.

E.D. skriver att kommunens representants utlåtande ska stå fast samt att han har haft tillgång till båda fastigheterna. Hon blev inte kontaktad av kommunen före tillsynsbesöket som gjordes oanmält. Kommunens representant har endast tittat på delar av muren (som buktar ut åt deras håll) som ännu inte rasat ända fram till i dag. Han har dock helt missat att titta på de delar som nu faktiskt har rasat sedan hans utlåtande kom, inklusive hörnet där muren viker av in bakom E.Ds tomt och fortsätter mellan denna tomt och kommunens mark i Hisingsparken.

Utan att ha alltför stora byggnadstekniska kunskaper är hennes bedömning att när E.Ds tomt lutar mot muren, dränering saknas samt under ett decenniums bevitnande att varje vinter när det blir minusgrader, så rasar nya stenar ner. Vatten kan när det övergår från flytande till fast form expandera och orsaka tjälsprängning som kan flytta klippblock. Detta förfall har bevitnats under mer än ett decennium och att det skulle vara så att det är hon som har vräkt ner stenblocken, som i sin tur skapar rubbningar i sättningen är befängt. Det är den ovanliggande fastigheten som ansvarar för muren i det fall att den gränsar till båda fastigheterna och rasar in på den nedanliggande fastigheten.

En av de firmor som var där och lämnade offert påpekade att ett av stenblocken, som hon tror det är det E.D. nu åsyftar att hon vräkt ner, vilket är ett i antal, stod

helt fritt och balanserade ovanpå ett annat stenblock. Ett stenblock på ca 1x1x0.25m som antagligen väger åtskilliga hundratals kilo. Med andra ord en dödsfälla. I motsats till vad E.D. säger har hon flera gånger uttryckt en oro över detta lösa stenblock och påtalat detta för henne och eftersom hon har barn är oron extra stor.

E.D. skriver att muren uppfördes av stamfastigheten. Det må så vara och detta är inget hon har några åsikter om. På denna tid var dock deras två fastigheter en. De tycker ju således att det som är intressant är vad som beslutades i själva avstyckningen. Värt att notera är ju att det inte bara finns mur mellan E.Ds fastighet och stamfastigheten (samt mellan E.Ds fastighet och Hisingsparken) utan det finns murar i flera etapper upp på hennes tomt. E.D. anlidade under vintern 2022/23 en entreprenör som renoverade den övre muren genom att tillskansa sig delar av den nedre muren, som hon nu hävdar är deras inklusive delar av både själva muren, delar som ännu inte rasat samt delar som rasat från hörnet av muren ner på stamfastigheten samt kommunens mark (Hisingsparken). Denna entreprenör uttalade sig och ansåg det vara självklart att den övre fastigheten är ansvarig för muren ner till nedanliggande fastighet. Hade det varit fallet att stamfastigheten skulle stå för underhåll av stödmurar, eller dylikt så hade de förväntat sig att detta fanns beskrivet i ett servitut när fastigheten förvärvades.

Av kartan över gränsdragningen mellan deras tomter som gjordes i samband med avstyckningen 1984 framgår det tydligt att tomtgränsen går vid muren. I dagsläget gör den inte det överallt, specifikt vid mittenpartiet vid deras uteplats där det buktar ut på deras tomt, vilket bevisar att muren rört på sig. Samtliga etage, murar och trappor finns avbildade i avstyckningskartan från 1984. Notera att samtliga är utritade på E.Ds fastighet sida av tomtgränsen (inklusive nedre trappan som går genom nedre muren). De fick denna karta av en person från kommunen som hjälpte till att mäta ut gränsen (avstyckad gräns finns digitalt uppmätt). De frågade henne mest för att få en opartisk tredje part och hennes åsikt var att på kartan gick gränsen vid muren. Hon påpekade dock tydligt att hon inte beslutar om ägarskap. Eftersom muren nu delvis buktar ut och inte längre går där tomtgränsen går så är ju slutsatsen att bristande underhåll/dränering lett till att muren flyttat på sig.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen anser att 8 kap. 14 § första stycket PBL i första hand är den bestämmelse som är tillämplig och där anges följande.

Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Enligt 8 kap. 4 § första stycket 1 ska ett byggnadsverk ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bärförmåga, stadga och beständighet.

Av handlingarna i målet framstår det som ostridigt att det var ägare till den s.k. stamfastigheten som för flera decennier sedan uppförde den aktuella muren. E.Ds fastighet (X) ingår idag inte i stamfastigheten vilket däremot E.L. fastighet (Y) gör. Vidare är muren enligt vad som framgår av utredningen i målet i vart fall väsentligen belägen på E.L. fastighet. Det har heller inte framkommit att E.D. skulle ha vidtagit någon olovlig åtgärd på sin fastighet som fått muren att flytta sig.

Med hänsyn till ovannämnda omständigheter - och även med beaktande av vad E.L. har anfört - kan det i målet inte anses klarlagt eller sannolikt att E.D. skulle vara ägare till muren eller ansvarig för tillsynsåtgärder beträffande muren. Ytterligare utredning i denna del av tillsynsmyndighet kan inte krävas.

Av det anförda följer att domstolen anser att nämndens beslut att avsluta tillsynsärendet är riktigt. Länsstyrelsens beslut ska därför ändras så att nämndens beslut fastställs.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 2 maj 2023.

Stefan Mattsson

Gunnar Åkerlund

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Mattsson, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Åkerlund. Föredragande har varit beredningsjuristen Jennifer Onäng.